Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

## Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

**Danskernes Historie Online** er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

### Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

### Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

### Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

# Suplerende Udtalelser

til

# Det konservative Folkepartis Program.

Vedtagne paa Landsraadsmøderne 1919, 1920, 1921, 1922 og 1923.

KØBENHAVN
MOHR & CO. BOGTRYKKERI
1924

## Udtalelse paa Landsraadsmødet d. 18. Oktober 1919 i Aarhus.

*Idet Det konservative Folkeparti henviser til sit Program af 22. Februar 1916 udtaler Landsraadsmødet:*

### Det sønderjyske Spørgsmaal.

Overfor den Skæbnetime for Danskhedens Fremtid, som nu ved den forestaaende Gennemførelse af Fredstraktatens Bestemmelser om Slesvig er i Færd med at oprinde, kan Det konservative Folkeparti ikke tilbageholde en Ytring af den Harme, som vi føler over Regeringens forfejlede og kortsynede sønderjyske Politik, særlig over den Ligegyldighed, som Ministeriet — ved intet at foretage sig i Anledning af Mellemslesvigernes Krav om Rømning af 3' Zone — har udvist overfor 2' **Zones** dybeste danske Interesser. Med saa meget større Styrke maa det nu kræves, at Minister H. P. Hanssens **Ord** om Støtte for vore Forposter under den forestaaende afgørende Kamp nu omsættes i **Handling**, saaledes at der fra Regeringens og Rigsdagens Side ej alene skabes en virkelig Valutaregulering, **rundelig og hurtig**, i Stedet for en blot og bar Almisselovgivning, men at særlig ogsaa alt sættes ind paa, at den gamle danske By **Flensborg**, der viste dansk Flertal ved Afstemningerne i 1867 og 1881, nu under **alle** Omstændigheder kan blive genforenet med Danmark.

### Nationernes Forbund.

Idet Folkepartiet gaar ud fra, at Danmark indtræder i Nationernes Forbund, udtaler det i Tilslutning til, hvad der blev hævdet fra svensk Side paa det interparlamentariske Møde i Stockholm 2.—3. September 1919, at til Gengæld for den herved vundne Betryggelse maa ogsaa Nordens smaa, nevtrale Stater anse det for en Æressag villigt at paatage sig de militære Byrder, som der maatte følge, særlig for Danmark og Sverige som Vogtere af Østersøens Bevarelse som internationalt Farvand.

### Grundlov.

Ved den som Følge af Sønderjyllands Genforening med Moderlandet forestaaende **Grundlovsrevision** er Partiet efter Omstændighederne villig til, i Overensstemmelse med hvad der oprindelig var det endelige Maal, at lade de 25 Aar straks blive Valgretsalder til Folketinget. Efter at den lige og almindelige Valgret er gennemført ogsaa for Landstingets Vedkommende, bør dette Ting

**bevares i sin nuværende Form og Skikkelse,** hvorved der er skabt Sikkerhed for Udviklingens Kontinuitet og for enhver Lovgivningssags sindige og saglige Prøvelse.

### Valglov.

Folkepartiet udtaler Ønsket om, at Partiets Rigsdagsgrupper arbejder for en retfærdig **Valglov** paa Forholdstalsvalgmaadens Grund, der for Folketinget Vedkommende opretholder det nuværende eller et tilsvarende Antal Kredse som **Opstillingskredse** og dertil knytter en Afstemning i Amtskredse med Suplerings-mandater, som giver Vælgerne i Storkøbenhavn og i Amterne udenfor København Adgang til at stemme paa, hvem de vil af de opstillede Kandidater indenfor henholdsvis Storkøbenhavn og Amtet.

### Produktion og Forbrug.

Den Krise, som Samfundet nu gennemlever, beror paa et indtraadt Misforhold mellem Produktion og Forbrug: Produktionen er gennemgaaende for lille, Forbruget for stort. Krigen skabte dette Onde og Freden har mod Forventning ikke hævet det. Produktionen er vedblivende svækket af Krigens Eftervirkninger, af formindsket Arbejdsiver, af sociale Rystelser. Forbruget holdes omvendt oppe dels af idelige Lønstigninger, dels ved en forfejlet Prispolitik, der uden Held har søgt at hjælpe, bl. a. ved offentlige Tilskud, men i Reglen kun har opnaaet yderligere at stimulere Priser og Forbrug. I Erkendelse af, at der ikke er anden Vej, ad hvilken der kan raades Bod paa den kritiske Uro, som herved er fremkaldt og vedligeholdes i Samfundet, end **Nedsættelse af Forbruget og Ophjælpning af Produktionen,** vil Det konservative Folkeparti virke for saadanne skatte- og erhvervspolitiske Forholdsregler, der til den ene Side bremser den for høje Levefod og modvirker Arbejdsstandsninger, til den anden Side **sætter Præmie paa Produktion og Arbejdsflid.**

### Skatte- og Toldreformer.

Udover det Maal af Livsfornødenheder, som skal til for at dække en Families daglige Underhold, herunder Tag over Hovedet, nødvendig Beklædning, Brændsel, Belysning, Renlighed osv., findes der dybt ned i Befolkningens Husstande en bred Forbrugsmargin, ligefra saadanne Goder, der forøger Velværet og gør den daglige Livsførelse rundeligere og bekvemmere, og op til de rene Nydelsesmidler og Luksusartikler i dette sidste Ords videste Forstand. Det er altsaa dette **Luksusforbrug,** som er elastisk nok til uden social Skade at lade sig trykke noget sammen, og da dette altid røber en vis Skatteevne, maa der i rigere Maal tyes til denne Skattekilde i Stedet for at bringe de direkte Skatter, særlig Formue-Skatten, op paa en Højde, som undergraver Sparsommeligheden i Befolknings-Lagene med Middel-Indtægter og derved hæmmer Kapital-Dannelsen i vort Samfund.

Grundlaget for **Toldafgifterne** er under den senere Tids rivende Prisudvikling bleven fuldstændig forældet, og allerede af Hensyn til den **Vare-Oversvømmelse,** der nu foregaar udenlands fra, som ganske vil kunne ruinere vor Industri og forarme den dertil knyttede Arbejderbefolkning, kræves derfor en gennemgribende **Toldreform.**

Det konservative Folkeparti maa atter henlede Opmærksomheden paa Beskatning af Forbrugsforeninger samt Skat paa Udlændinge som uafviselige Retfærdighedskrav.

## Jordpolitik.

Folkepartiet tilsiger en Jordreform, der stiller sig som Maal at skabe en talrig **jordejende Mellemklasse,** sin Støtte. Idet Landsraadsmødet henviser til vort Partis Landbrugsprogram, nedlægger det Indsigelse mod de Angreb, som Landbrugets økonomiske og sociale Interesser har været Genstand for under det nuværende Regeringssystem.

Partiet udtaler sig — i Overensstemmelse med den Holdning, dets Rigsdagsmænd har indtaget paa Rigsdagen — afgørende imod Anvendelsen af **Ekspropriation** til Løsning af Spørgsmaalet om Erhvervelse af Jord til mindre Landbrug og Byggepladser, undtagen i særlig paatrængende Tilfælde, og da ved særlig Lov, som krævet i Grundlovens § 80.

Ligesaa bestemt er Partiet imod de periodiske Omvurderinger, der forhindrer de nye Besiddere i at blive virkelige og frie Ejere, ligestillede med andre Ejendomsbesiddere.

Partiet maa hævde Nødvendigheden af, at Ejendomsskatter til Staten ikke bliver bevægelige, og at der tilvejebringes en langt større Ensartethed i Værdiansættelsen af Ejendomme i Landets forskellige Egne.

Folkepartiet vil medvirke til, at Stat eller Kommune ved en Omsætningsskat ved Ejerskifte kan blive delagtige i Grundenes Værdistigning, hvis denne Stigning skyldes Samfundet og ikke Ejeren, og hvis en saadan Beskatning gennemføres saaledes, at Ejeren ikke behøver at frygte for, at Udbyttet af hans Arbejde, hans Forbedringer o. s. v. bliver ham frataget, eller han paa anden Maade bliver hæmmet i sit Initiativ.

Derimod vil man bekæmpe det georgeistiske Krav om at lægge al Skat over paa Jorden, en Skat, der vil formindske de nuværende Ejeres Udbytte af Ejendommene og derved sænke Ejendommenes Værdi saa stærkt, at Eneste-Skatten vil virke som en Konfiskation af Ejernes i Ejendommene indestaaende Formue.

## Arbejdernes Andel i Ledelse og Udbytte.

Under den moderne Udviklings vidtdrevne Specialisering af Arbejdet er den mægtigste Drivkraft for menneskelig Flid og Virk-

somhed, **Arbejdslysten** og **Arbejdsglæden**, øjensynlig blevet stærkt svækket, ikke mindst under og efter Verdenskrigen.

Iblandt Bestræbelserne for at lade Arbejderen genvinde sin fulde Interesse for Arbejdet, — derved fremme Produktionen og mindske den sociale Uro —, er nævnt Muligheden for **at delagtiggøre Arbejderne i de industrielle Bedrifters Ledelse og Udbytte**, men dermed vel ogsaa i Ledelsens **Ansvar** og Driftens **Risiko**. Skal nemlig Arbejderen knyttes nærmere til Bedriften, vil dette vanskeligt kunne ske, uden at Arbejderen faar et forøget Ansvar samt viser Villie til efter Evne at bære sin Andel af Bedriftens Risiko.

Maaden, hvorpaa hele dette Samfundsspørgsmaal bedst kan løses, kræver baade i Arbejderens, Driftslederens og det Almenes Interesse indgaaende Undersøgelse.

## Næringslov.

Folkepartiet vil skarpt bekæmpe ethvert Forsøg paa fra Statens eller Kommunens Side at komme de selvstændige Næringsdrivende til Livs ved for Statens eller Kommunens Regning at paaføre de Næringsdrivende Konkurrence ved Oprettelse af Udsalg eller lignende.

Fokepartiet fremhæver Nødvendigheden af, at vor nu helt forældede **Næringslov** af 1857 tages op til almindelig Revision og Fornyelse i Stedet for stykkevis Reparation. Lærlingevæsenet bør, som fremhævet af Haandværks- og Handelsforeninger, saaledes ikke tilpasses efter Brugsforenings-Behov, og Beværterloven bør, som udtalt paa Detailhandlernes Landskongres i Roskilde, ikke ensidig nyde Fremme til Skade for en enkelt Stands eller Befolkningsklasses Interesser.

## Funktionærstanden.

Folkepartiet erkender i Forbindelse med disse Spørgsmaal **Privatfunktionærstandens** store og stedse voksende Betydning for Produktionens og Samfundets Fremgang. Denne Stand rummer nu Industriens, Handelens og Skibsfartens, altsaa ogsaa hele vor Arbejderhærs Officerer af alle Grader, og den økonomiske Orden og Produktion afhænger i højeste Grad af denne Stands Uddannelse og Kaar. Den bør derfor betrygges ved faste Pensionsregler og Arbejdsløshedsforsikring.

Det konservative Folkeparti ser med Sympati paa Funktionærorganisationers Fremkomst og betragter det som en Selvfølge, at disses Ret til at optræde paa Funktionærernes Vegne anerkendes.

Partiet vil støtte Funktionærernes Krav paa, i samme Forhold som andre Samfundsklasser, at blive repræsenteret i Kommissioner og Raad, som skal beskæftige sig med Spørgsmaal, der vedrører Funktionærernes Interesser.

## Arbejdsløsheden.

Folkepartiet beklager den Slaphed, som de danske **Statsmyndigheder** i Modsætning til Udlandets udviser overfor ulovlige og samfundsfarlige **Strejker**, og vil virke for at **beskytte** Arbejdsvilligheden i vort Folk.

I Sammenhæng hermed kræver Partiet **Arbejdsløshedslovene** reviderede, især med Henblik paa at knytte Arbejdsløshedsunderstøttelsen sammen med Arbejdsanvisningen.

Idet Folkepartiet erklærer sig villig til at medarbejde paa den Lovgivning, der i saa Henseende bliver nødvendig efter de stedse skiftende Livsforhold, udtaler det:

**at** Betingelsen for at det fremdeles kan være med til af Statskassen at yde Hjælp til Arbejdsløshedskasserne er:

**at** de igen bliver virkelige Forsikringskasser,

**at** der opretholdes en passende Ventetid (12 Md.) imellem Tiden for Indtrædelse i Kassen og Ret til Udbetalingen af Understøttelsen, og

**at** der stedse bliver en saadan Forskel mellem dennes Størrelse og den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste, at det stadig kan være af afgørende økonomisk Interesse for Vedkommende at have Arbejde fremfor at gaa ledig, samt

**at** de i midlertidig Lov af 30. Novbr. 1918 optagne Kontrolbestemmelser gøres vedvarende og at der iøvrigt træffes effektive Bestemmelser imod Misbrug.

Det konservative Folkeparti maa derhos kræve:

**at** der ikke udbetales Understøttelse til saadanne Medlemmer, der vægre sig ved at overtage et Arbejde, hvis Standsning enten er erkendt ulovligt af den paagældende Organisation eller hvis Ulovlighed er statueret ved Voldgiftskendelse eller ved Dom af den faste Voldgiftsret, ligesom der heller ikke maa ydes Understøttelse til Medlemmer, der arbejder paa samme Virksomhed, staar i samme Afdeling eller hører under den samme Overenskomst som den, der nedlægger Arbejdet eller lockoutes.

Folkepartiet maa endvidere forlange, at der arbejdes hen imod at Arbejdsanvisningen og Kontrollen med de Arbejdsløse finder Sted i saa stort Omfang som muligt og foregaar gennem de offentlige Anvisningskontorer.

## Alderdomsforsørgelse.

Folkepartiet vil iøvrigt med Hensyn til de forskellige sociale Love, f. Eks. Alderdomsforsørgelsesloven, virke for,

**at** disse ikke kommer til at hæmme den almindelige Sparsommelighed, samt

**at** der i alle Understøttelseslove optages Bestemmelser om en saa effektiv Kontrol, at Misbrug kan undgaas.

### Sparsommelighed.

Det konservative Folkeparti vil med al Kraft virke baade for Gennemførelse af **Sparsommelighed i Statshusholdningen** og for det Princip, at enhver **Statsvirksomhed** drives paa en saadan Maade, at den svarer Regning og saaledes afkaster passende Forrentning af de i Virksomheden bundne Midler.

### Kirken.

Den danske Folkekirke har efter Partiets Opfattelse ligesaavel et naturligt som et grundlovmæssigt Krav paa at faa sin særlige **Repræsentation**, som dog ikke bør paatvinges den fra oven, men have Lov og Lejlighed til organisk at vokse ud af Kirkesamfundets eget indre Liv.

Landsraadsmødet opfordrer Rigsdagsgrupperne til at fortsætte Kampen mod Loven om Kvinders Adgang til Præsteembeder, saalænge Kirken ikke er spurgt og har givet Tilslutning til en saadan Lovgivning, og takker Rigsdagsgrupperne for den utvetydige Stilling, disse har indtaget til denne Lov. Ligeledes opfordrer Landsraadsmødet Rigsdagsgrupperne til at faa Ægteskabsloven saaledes ændret **at** det fakultative borgerlige Ægteskab gennemføres, og **at** Ægteskabsloven faar et saadant Indhold, at den kommer til at virke **ægteskabsbevarende** og ikke **ægteskabsopløsende**.

### Skolen.

Folkepartiet anerkender, at den offentlige Skole som Undervisningens Hovedhjørnesten maa forbedres og fremhjælpes fra Statens Side. Partiet vil ligeledes arbejde for, at den **private Skole** kan faa økonomisk betryggende Vilkaar at virke under. Den private Skole maa ikke blot være tilgængelig for de relativt velstillede, men det Offentliges Tilskud til den private Skole maa være saa rundelige, at i givet Fald ethvert Hjem mod passende økonomisk Offer selv kan bestemme, om deres Børn skal søge offentlig eller privat Skole.

Religionsundervisningen i Skolerne bør opretholdes som hidtil.

### Separatistiske Bevægelser.

Den nuværende Samfundsudvikling efter Verdenskrigen rummer saa meget Sprængstof overfor den **private Erhvervsdrift**, at saavel Landbrugets som Bynæringens frie Udfoldelse derigennem trues fra de forskelligste Hold. Under disse Omstændigheder er det et Livsspørgsmaal for de paagældende Samfundsklasser at slutte sammen og holde Trop, da enhver Splittelse af deres Kræfter i ensidige og særskilte Retninger blot vil give deres Modstandere velkomne Vaaben i Hænde. Folkepartiet kan derfor

ikke indtrængende nok advare mod alle separatistiske Bevægelser og Dannelsen af Særpartier, hvorved borgerlig Samling forhindres eller undergraves.

---

## Udtalelse paa Landsraadsmødet d. 5. November 1920 i København.

Landsraadsmødet udtaler sin Tilfredshed med, at de Fordringer, det sidst opstillede til Revisionen af **Grundlov** og **Valglov** — Bevarelse af Landstinget i dets hidtidige Skikkelse og Forholdstalsvalgmaadens Renhed — paa det nøjeste er bleven gennemført i det forløbne Aar. Partiet i Rigsdagen har derved givet sin gode Indsats til Betryggelse af Landets Fremtid.

Mødet beklager dybt, at det, trods alle Bestræbelser, ikke lykkedes at bjærge alle Danske i Sønderjylland med hjem til Danmark. De Mænd, der ved udansk Politik og fortsat Modstand mod at indanke vort store nationale Spørgsmaal for Vælgerfolkets Domstol, har forskyldt, at Tusinder af trofaste danske Landsmænd maatte blive i Udlændighed, har derved for stedse dømt sig selv.

Vi giver Danskheden Syd for den nye Rigsgrænse vort Haandslag og tilsiger vore udelukkede Landsmænd al den Støtte, vi politisk og nationalt, kulturelt og materielt er i Stand til at yde dem. Dette er deres Ret og vor Pligt. Den nu stedfundne Løsning af det slesvigske Spørgsmaal svarer ikke til de Forventninger store Dele af det danske Folk med Føje har næret om en fuldt retfærdig Ordning af Grænsespørgsmaalet. Vi deler vore Folkefællers Haab om, at ogsaa deres Kamp engang maa faa sin lykkelige Løn.

---

Om den **Krise**, som Samfundet nu gennemlever, maa Mødet gentage sin Paavisning fra ifjor af, at Aarsagen hertil er at søge i et indtraadt **Misforhold mellem Produktion og Forbrug.** Nu erkendes dette fra alle Sider: Raabet lyder hele Verden over paa øget Produktion og mindsket Forbrug. Tidens Onde er, at Alle stiller Fordringer til *Andre* og Ingen til *sig selv*, og Følgen heraf er: paa den ene Side bristende Arbejdsvillighed og Arbejdsintensitet, sorgløs Opspisning af Fortjeneste og Indtægt i Stedet for Formue-Skabelse og Kapital-Opsparing. For Danmarks Vedkommende føjer sig hertil vor *Valutas* synkende Verdensværdi og den dermed sammenhængende *Dyrtid.*

Hele denne betænkelige Tilstands Vanskelighed skærpes endyderligere ved, at man fra Oppositionspartiernes Side af al Magt søger at trykke Regeringen ind paa den *samme* Forbuds- og Rationeringspolitik, som det forrige Ministerium førte. Dengang var

Krigen Paaskudet — nu skal *Valuta-Situationen* benyttes til paany at faa sat Næringslivet i Spændetrøje og tvangsreguleret Samfundsarbejdet paa halvsocialistisk Maner.

**Det er fra denne Fare og Fristelse, det nu gælder om at fri vort Folk** — og hertil turde det konservative Folkeparti have et særligt Kald i Kraft af vore Grundsætninger og vor Fortid. **Erhvervspolitisk** er Opgaven, netop nu mere end nogensinde, at skaffe Raaderum for det private Initiativ, for det frie Erhvervslivs Udfoldelse, for Driftighed og Forretningssnille, — den Justits, der uimodsigelig bør holdes med alle Forsøg paa at udnytte Dyrtiden til at tage ublu Avance, maa udøves af de Næringsdrivende selv. Dernæst maa gennem en forstandig **Skattepolitik** Kapitaldannelsen opmuntres og Sparsommeligheden sættes i Højsædet. I Overensstemmelse hermed maa *Produktionens Kilde* — de Midler, som kan sætte og holde Arbejde i Gang — skaanes og ikke udtørres. Mødet maa derfor opfordre Partiets Rigsdagsmænd til at virke for, at Forholdet mellem *Person*skatter (særlig paa Formue) og Forbrugsskatterne efterhaanden, som det ske kan, bringes i bedre Overensstemmelse med Tidens Krav. Under den nuværende Situation er det ikke Eksporterhvervene, men Luksus*forbruget*, som blomstrer. Just her røber sig da ogsaa den Skatte-Evne som maa udnyttes: enhver Form af *Luksus* i dette Ords videste Forstand, alle Forbrugsgoder, som forøger Velværet, som er Velstandsartikler og Nydelsesmidler, bør beskattes.

I Stedet for **Indførselsforbud**, der altid rammer Dele af Næringslivet haardt og ufortjent, bør derfor som midlertidig Foranstaltning **Toldsatserne** automatisk bringes i Overensstemmelse med det Prisniveau, paa Basis af hvilket den nuværende Tarif i 1908 blev bygget op. Samtidig bør den bebudede **Toldrevision** fremskyndes, allerede for derigennem at skaffe det fornødne Grundlag for den gennemførte Traktat-Politik, som den moderne Verdensudvikling saa bydende fordrer — dobbelt nødvendig for et lille Land, hvis industrielle Produktion kræver Beskyttelse mod et mægtigt Udlands Konkurrence-Overflod! Tiden er desuden inde til at tage under grundig Overvejelse om i hvor stort et Omfang *Værdi*told kan afløse *Vægt*told.

*Indadtil* maa de Næringsdrivende stilles paa lige Konkurrence-Fod med Forbrugs- og Andelsforeninger ved dertil sigtende Skatteforanstaltninger.

**Dyrtiden** maa bekæmpes ved igen at bringe vort Pengevæsen paa Fode og ved at standse Løn-Skruens Opaddrejning.

Partiet erkender, at det er en Samfundsinteresse, at Arbejderstanden lever under gode økonomiske Kaar, og anser det for at være af største Betydning for vort Samfunds økonomiske Genrejsning, at Arbejdsgivere og Arbejdere mødes i enig Samvirken. Dette bør kunne ske under selvstændig fri Forhandling mellem Parterne. Lovfæstelsen af *8-Timers-Arbejdsdagen* maa afvises.

Sociallovgivningen bør fremmes, saasnart Regeringen er i Stand til at paavise de nødvendige Indtægter til Dækning.

Som Følge af, at Folkepartiet vil ligelig Varetagelse af alle Samfundsklassers Tarv, tilsiger Partiet **Landbruget** sin Støtte, naar dettes økonomiske og sociale Interesser nu fra Oppositionen gøres til Genstand for hadefulde Angreb. Befolkningen har endnu en Tid Krav paa Statens Støtte til at komme ud over Dyrtiden paa de allernødvendigste Levnedsmidler, saasom Brød, men det er ingen enkelt Samfundsklasses Sag at bære de dermed forbundne Byrder.

*Jordspørgsmaalet* ønsker vi løst under Bibeholdelsen af den fri Ejendom og uden Indgreb i denne ved Ekspropriation.

Ny Forhøjelser af *Ejendomsskatterne*, der praktisk og faktisk virker som delvis Konfiskation af Ejendomsværdi, maa Partiet modsætte sig.

Mødet venter af Partiet paa Tinge et aabent Blik for det Misforhold, som er opstaaet ved, at den stærke Forhøjelse af Ejendommens Vurdering til *Ejendomsskyld* har skabt imaginære Formuer, som derefter uden videre gøres til Genstand for Formuebeskatning.

**Boligspørgsmaalet** maa tages op til grundig Løsning, hvorved Byggeriet effektivt fremmes, medens samtidig Lejernes Interesser, som — i første Række — kræver Beskyttelse mod vilkaarlig Opsigelse og ublu Husleje, forenes med Grundejernes berettigede Krav paa ligesom andre Borgere at faa et passende Vederlag for deres Samfundsydelse.

Som efter alle Krige gaar der ogsaa nu Farsoter gennem Landene — denne Gang af *aandelig* Art —, Farsoter, som ytrer sig i moralsk Slaphed over for alle det daglige Livs Pligter. Den opvoksende Ungdom maa værnes mod denne Smittefare, bl. a. ogsaa gennem *Skolen*. Denne maa derfor bygges paa *folkelig-religiøst* Grundlag, samtidig med at den bringes i Overensstemmelse med Nutidens Fordringer paa Undervisningens Omraade.

Mødet maa endnu en Gang stærkt fremholde den danske **Folkekirkes** grundlovsmæssige Krav paa at faa sin særegne *Repræsentation*, organisk vokset frem af Menighedslivet, til Værn for Kirkesamfundets evangelisk-lutherske Præg.

Mødet maa afgørende henpege paa den uafviselige Nødvendighed af en til det yderste gennemført **Sparsommelighed** med

offentlige Midler, i hvilken Henseende det vil være Partiets Sag paa Tinge at vaage over, at *Staten gennem alle sine Administrationsgrene gaar i Spidsen.*

Som Led i Statshusholdningens Sparsommelighed maa paapeges en bedre Udnyttelse af den til Raadighed staaende Stab af *Tjenestemænd og Arbejdere.* 8-Timers-Arbejdsdagen har som Maal herfor allerede vist sig at være ganske upraktisk, hentet som den er fra en hel anden Sfære og derfor paa dette Omraade kun virkende falsk og forskruet.

Mødet venter af sine Tillidsmænd i Rigsdagsarbejdet frugtbart *Initiativ* til alle saadanne Lovgivningsforanstaltninger, som fremmer Arbejdsomhed, Erhvervsdrift og Produktion — hæmmer Ødselhed, Slendrian, Strike-Uvæsen og Arbejdssky. Overfor Tidens samfundsnedbrydende Retninger kræves der fra Statens Side en fast Haand og en ubøjelig Villie til at skaffe Ro, Orden og Respekt for Lov og Løfter — at *støtte* en Regering, som handler herefter, vil være vore Rigsdagsmænds naturlige Opgave, at *standse* ethvert Forsøg paa, enhver Fristelse til at lefle for Tendenser i modsat Retning deres selvfølgelige Pligt.

*Udenrigspolitisk* maa Bestræbelserne fra dansk Side rettes paa at styrke og videre udvikle det hidtidige Samarbejde mellem de nordiske Riger.

Det udenrigsministerielle Apparat bør herefter i højere Grad formes med positiv Fremme af dansk Erhvervsliv for Øje. *Indrepolitisk* vil Partiet, under Troskab mod sit Program og under fuld Hævdelse af sin Selvstændighed, følge den Politik, hvis Linie — draget af Vælgernes Flertal — tegner sig klart gennem Sommerens Valg: det borgerlige Samarbejdes Politik.

---

## Udtalelse paa Landsraadsmødet d. 5. November 1921 i Odense.

Allerede ved Landsraadsmødet i Efteraaret 1919 pegede Det konservative Folkeparti overfor den daværende radikale Regering paa den optrækkende Konkurrence-Fare udenlands fra, „som ganske vil kunne ruinere Industrien og forarme den dertil knyttede Arbejderbefolkning", og som Middel herimod anbefalede det i Tide at gennemføre en Toldreform som Led i en almindelig Skattelovsrevision, der atter bragte en passende Ligevægt mellem Forbrugs- og Personskatter.

Var disse Partiets Stormvarsler bleven hørt og vore Raad fulgt, var utvivlsomt de værste Virkninger af den nuværende Industrikrise og Arbejdsløshed blevet afbødede. Det ligger da under disse Omstændigheder nær, saa meget mere som der nu ogsaa trækker en vanskelig Tid op for Landbruget, at man nu følger vore Advarsler og Anvisninger. Overfor Krisens sociale *Følge*, Arbejdsløsheden, er Regeringen slaaet ind paa den rette Vej og vil derfor ogsaa kunne forvente vor Støtte; de store Misbrug, der hidtil har fundet Sted, maa forhindres, Loven gives en saa klar og udtømmende Affattelse, at man undgaar de idelige Fortolkninger gennem ministerielle Cirkulærer, og Byggeriet endelig sættes i Gang paany, bl. a. ogsaa ved en Reform af Huslejelovgivningen. Tilbage staar imidlertid endnu at anvende det af os anbefalede *Lægemiddel* overfor selve Krisen. Det Retfærdighedskrav, at Erhvervene under ekstraordinært vanskelige Forhold maa have samme Toldværn i Forhold til Prisniveauet, som ogsaa Venstre under normale Forhold ydede dem i 1908, vil umulig kunne afvises, men maa holdes frem, indtil det opfyldes, ved den forestaaende Toldrevision, ikke mindst af Hensyn til den overmægtige Konkurrence sydfra i de sønderjyske Landsdele.

Det er overhovedet en *anden Skattepolitik*, den ny Tid kræver, herhjemme som overalt, en *Skattepolitik*, der ikke lader sig lokke af Lygtemænd som Grundværdistignings-Beskatning, der i hvert Fald kun bør anvendes, hvor Værdistigningen er *konstateret*, en Skattepolitik, som opmuntrer Sparsommeligheden, ikke som hidtil brandskatter Indtægt og Formue og derved til Skade for Samfundet hindrer Kapitaldannelse, men i Stedet for med hele sin Tynge rammer alt *Luksusforbrug* i dette Ords aller videste Forstand.

Om en Samfundspolitik, der saaledes holder Haand over dansk Erhverv og dansk Arbejde, hvad enten det gælder Landbrug eller Byerhverv, uden ensidig at ville begunstige den ene Samfundsklasse paa andres Bekostning, er det konservative Folkeparti fremdeles rede til, gennem saglig Udveksling af Anskuelser, at forhandle sig til Rette med den nuværende Regering.

---

## Udtalelse paa Landsraadsmødet d. 11. November 1922 i Haderslev.

I Erkendelse af den afgørende Betydning, som det for vort hele Samfundsliv vil have, at der atter bringes Ro og Fasthed ind i det borgerlige Samarbejde og dermed i den politiske Situation, udtaler Landsraadsmødet sin Forventning om, at det vil lykkes vore Talsmænd paa Tinge, ved at fastholde den gennem Vedtagelsen af Dagsordenen af 19. Oktober d. A. vundne Stilling, at

præge den kommende Udvikling, saa at saavel By- som Landbefolkningens Interesser varetages paa ligelig Vis. En virkelig Samfundspolitik, som tager Sigte paa det Heles Vel og skyer enhver ensidig Begunstigelse af den ene eller den anden Klasse, bør kunne overvinde og udjævne tilsyneladende Interessemodsætninger mellem de forskellige Erhverv, saa at hvert enkelts Trivsel fremmes paa den for dettes Kaar bedst egnede Maade. Under de nuværende Krisetilstande i Europa betyder dette — for de ved Krisen betrængte *Byerhverv:* en Styrkelse af deres Stilling paa *Hjemmemarkedet* overfor en af forbigaaende Omstændigheder skabt Konkurrenceoverlegenhed fra Udlandets Side — og for *Landbruget:* en dertil svarende positiv Handelspolitik, rettet paa at sikre og udvikle dets Eksportmarked. I Arbejdet for Gennemførelsen af det heri liggende Program bør Det konservative Folkepartis Rigsdagsrepræsentanter træffes i første Linie.

Hermed staar i nøje Sammenhæng en gennemgribende Ændring af **Skatteforholdene,** hvorved opsparede Midler skaanes og ethvert Forbrug af saakaldte Nydelses- og Velstandsartikler rammes og rammes gennem Skatteformer, hvorved Næringslivet ikke hæmmes eller vanskeliggøres i sin daglige Udøvelse.

En Revision af Expropriationslovgivningen, der tilstræber større Betryggelse mod Vilkaarlighed, maa overvejes.

Endvidere maa Partiet fremdeles modsætte sig en Fortsættelse af en Grundskyldsbeskatning, der som den i sidste Samling gennemførte hviler paa et løst skønsmæssigt Grundlag og kan misbruges til Fremme af georgeistiske Planer.

Vor **Forsvarsordning** ventes videreført i national Aand paa det vedtagne Grundlag under særligt Hensyn til Sagkundskabens Ønsker og tekniske Forbedringer. Den folkelige Forsvarsvilje, som har fundet sit grundlovsmæssige Udtryk i Værnepligten, bør fæstnes gennem en videre Udvikling af Landstormen.

Da Landet staar overfor en Reform af vort *Skolevæsen,* gentager Mødet Partiets Krav om, at Læreruddannelsen højnes, Forældrenes Indflydelse paa Skolestyret fæstnes og styrkes, og at Religionsundervisningen og det kirkelige Tilsyn hermed bevares.

Vor **Socialpolitik** maa i højere Grad end hidtil gennemføres efter det gamle konservative Princip: Hjælp til Selvhjælp, gennem en videre Udforming af Forsikringstanken. Iøvrigt bør vor fremtidige Socialpolitik ikke bygges op udelukkende med Henblik paa Arbejderklassen, men ogsaa andre Samfundsklasser, f. Eks. uformuende selvstændige Næringsdrivende, Privatfunktionærerne og andre har Krav paa, at deres Interesser varetages. Statens Tjenestemænd bør have en god Lønning for en god Tjenesteydelse, men hverken Strikeret eller Bi-Erhverv, hvis Udøvelse kan bringe dem i Strid med Varetagelsen af deres Embedspligt.

Der bør arbejdes for, at vort Folk faar Forstaaelsen af, at hvis vort Lands Anseelse skal hævdes og dets økonomiske Liv

atter bringes paa Fode, maa der ej alene stilles strenge Fordringer til Stat og Kommune om stærkt forøget Sparsommelighed, men ligeledes til Befolkningen selv. Mindsket Forbrug og øget Arbejdsydelse maa være den nære Fremtids selvfølgelige Løsen.

## Udtalelse paa Landsraadsmødet d. 10. November 1923 i København.

Idet Landsraadet godkender den af Rigsdagsgruppen førte Politik og ønsker, at denne Politik maa fortsættes under aarvaagen Agtpaagivenhed overfor de skiftende Forhold i vort nærmeste Udland, udtaler Landsraadet, i fuld Overensstemmelse med alt, hvad der nu i en Række Aar er sagt fra vor Side, at det alt overskyggende Spørgsmaal i Tidens Politik er at faa gennemført den størst mulige **Økonomi** i Samfundets Husholdning, herunder i første Række en holdbar Ligevægt mellem Indtægter og Udgifter — og dette gælder saavel for Statens og Kommunernes som ikke mindst for Erhvervs-Samfundets Vedkommende.

Alle Kræfter bør sættes ind paa dette Maal, hvorved der ogsaa vil kunne skabes **Orden og Fasthed** i Landets **Pengevæsen.** Det maa da hilses med Tilfredshed, naar Regeringen i Overensstemmelse med Udtalelser fra vor Side, vil yde en alvorlig Indsats for at styrke vor Valuta — idet vi med Anerkendelse peger herpaa, maa Landsraadet samtidig hævde, at enkelte isolerede Skridt i saa Henseende vil vise sig ganske utilstrækkelige.

Allerede i 1919 pegede Partiets Landsraadsmøde paa Misforholdet mellem **Forbrug** og **Produktion.** Først naar der skabes stadig Balance paa Udenrigshandelens Budget, vil de økonomiske Forhold kunne bringes helt og endeligt i Orden. Det vil være Det konservative Folkepartis selvfølgelige Opgave at arbejde mod dette Maal.